

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego plan wieloletni dotyczący bałtyckich zasobów łososia oraz połowów eksploatujących te zasoby

COM(2011) 470 wersja ostateczna – 2011/0206 (COD)

(2012/C 68/09)

Sprawozdawca: **Seppo KALLIO**

Dnia 13 września 2011 r. Parlament Europejski, działając na podstawie art. 43 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowił zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego plan wieloletni dotyczący bałtyckich zasobów łososia oraz połowów eksploatujących te zasoby

COM(2011) 470 wersja ostateczna – 2011/0206 (COD).

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 21 grudnia 2011 r.

Na 477. sesji plenarnej w dniach 18–19 stycznia 2012 r. (posiedzenie z 18 stycznia) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 169 do 4 – 9 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny z zadowoleniem przyjmuje i popiera cele wieloletniego planu polegające na tym, by zapewnić zrównoważoną eksploatację i chronić spójność i różnorodność genetyczną wszystkich bałtyckich zasobów łososia. Niemniej jednak w świetle bieżących informacji proponowany harmonogram jest nierealistyczny w przypadku słabych południowych stad.

1.2 Komitet jest zdania, że ograniczenia połowowe muszą koniecznie stosować się do całego cyklu życia łososia i wszystkich form połowów. Do odbudowy słabych stad łososia potrzebne są nie tylko ograniczenia połowu, lecz również środki na rzecz odbudowy tarlisk łososia. Zdaniem Komitetu ustalanie całkowitego dopuszczalnego połowu (TAC) dla obszarów rzek nie ma sensu, ponieważ jest uciążliwe z punktu widzenia administracji, a monitorowanie pociągałoby za sobą znaczne koszty dodatkowe. To zainteresowane państwo członkowskie powinno ponosić główną część odpowiedzialności za regulowanie i monitorowanie połowów na jego wodach śródlądowych. Komisja Europejska będzie nadzorować wdrażanie krajowych programów monitorowania na podstawie sprawozdań państw członkowskich.

1.3 EKES zgadza się z włączeniem statków usługowych w zakres rozporządzenia. Jednakże połowy rekreacyjne nieobjęte zakresem planu wciąż stanowią znaczną część całkowitych połowów łososia. Połowy rekreacyjne również należałoby regulować i monitorować na poziomie krajowym, a działania te powinny być uwzględnione w sprawozdaniach przedkładanych Komisji przez państwa członkowskie.

1.4 Jeżeli chodzi o rentowność rybołówstwa, EKES uważa, że należy stopniowo przestawiać system kwot i ograniczeń połowowych na cele dotyczące wskaźnika śmiertelności połowowej. W przyszłości należałoby opierać regulacje połowów łososia w morzu nie na kwotach połowowych dla pewnej liczby stad,

lecz na technicznych zasadach określonych w stosunku do okresów połowowych i sprzętu, w celu ochrony słabych stad łososia.

1.5 EKES nie zgadza się z zakazem zarybiania w celu uzupełnienia stad bez solidnych naukowych dowodów na szkodliwość tej działalności. Należy monitorować jakość przeznaczonych do wypuszczenia smoltów. EKES zaleca, by obniżyć genetyczne zagrożenie związane z zarybianiem przez wykorzystanie w produkcji smoltów do rozrodu osobników odławianych co roku w środowisku naturalnym.

1.6 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny uważa, że odpowiednie i skuteczne monitorowanie połowów łososia ma zasadnicze znaczenie, i zaleca, by pilnie skoncentrować zasoby na monitorowaniu połowów łososia. Niemniej jednak podstawowym środkiem działania powinno być zdaniem EKES-u efektywne wdrożenie we wszystkich państwach członkowskich uregulowań dotyczących monitorowania, nad którymi intensywnie pracowano w ostatnich latach, a nie nakładanie nowych stałych obowiązków monitorowania. EKES wzywa do dalszego wyjaśnienia oceny Międzynarodowej Rady Badań Morza dotyczącej licznych mylnych zgłoszeń połowów łososia.

1.7 Komitet podkreśla znaczenie najnowszych badań dotyczących łososia dla pomyślnego wdrożenia wieloletniego planu. Jedynie wystarczająco wiarygodne informacje są w stanie zagwarantować wykorzystanie odpowiednich środków ochrony i przywrócenia zasobów łososia oraz możliwość zrównoważonej eksploatacji tych zasobów. Oprócz wiarygodnych danych statystycznych o połowach, potrzeba więcej informacji o przyczynach śmiertelności w morzu.

1.8 Zdaniem Komitetu wniosek dotyczący rozporządzenia może przynieść negatywne skutki w zakresie zatrudnienia w rybołówstwie komercyjnym, przetwórstwie ryb, sprzedaży,

sektorze wyposażenia rybackiego, turystyce połowowej i akwakulturze. Wystąpią różnice pod względem zakresu tych skutków pomiędzy państwami członkowskimi oraz pomiędzy regionami w obrębie danego państwa członkowskiego. EKES wzywa do minimalizacji negatywnych skutków w zakresie zatrudnienia podczas wdrażania środków na mocy proponowanego rozporządzenia oraz do szerokiego uwzględniania wywołanych skutków podczas zatwierdzania pomocy strukturalnej UE i podczas przyszłej reformy wspólnej polityki rybołówstwa. EKES zauważa, że poprawienie i ułatwienie dostępu do funduszy strukturalnych przyczyniłoby się do zwiększenia zasobów łososia w trwały sposób i utworzenia większej ilości miejsc pracy w rybołówstwie bałtyckim.

2. Wstęp

2.1 Wcześniejsze uregulowania dotyczące bałtyckich zasobów łososia obejmowały definiowane na poziomie krajowym ograniczenia połowów, określone rozporządzeniem Rady przepisy techniczne dotyczące połowów oraz ustalane co roku całkowite dopuszczalne połowy (TAC). Do roku 2006 kwoty były określane przez Międzynarodową Komisję Rybołówstwa Morza Bałtyckiego. Do roku 2010 wszystkie działania dotyczące zasobów łososia były koordynowane za pośrednictwem planu działania na rzecz łososia Międzynarodowej Komisji Rybołówstwa Morza Bałtyckiego.

2.2 Od 2006 r. kwoty połowowe dotyczące Morza Bałtyckiego udostępniane państwom członkowskim UE są co roku zatwierdzane na mocy rozporządzenia Rady. Wniosek Komisji Europejskiej dotyczący rozporządzenia został opracowany w oparciu o opinie Międzynarodowej Rady Badań Morza (ICES) oraz Komitetu Naukowo-Technicznego i Ekonomicznego ds. Rybołówstwa (STECF).

2.3 UE w dalszym ciągu przyznaje uzgodnione kwoty państwom członkowskim na podstawie zasady „względnej stabilności”. Oznacza to, że względny udział każdego państwa członkowskiego w ogólnej kwocie pozostaje z roku na rok niezmienny, mimo że sama kwota może się zmieniać.

2.4 Jedynym nienależącym do UE krajem prowadzącym działalność połowową na Morzu Bałtyckim jest Rosja. UE i Rosja omawiają stan zasobów rybnych Morza Bałtyckiego i możliwości połowu łososia w ramach oddzielnych dwustronnych rozmów. Nie ma obecnie oficjalnej procedury negocjacyjnej podobnej do tej stosowanej w ramach Komisji Rybołówstwa Morza Bałtyckiego do podziału kwot połowowych między UE a Rosję.

2.5 Kwota dotycząca przemysłowych połowów łososia na Morzu Bałtyckim dzieli się na dwie części: kwota dla basenu głównego i Zatoki Botnickiej (ICES 22-31) oraz kwota dla Zatoki Fińskiej (ICES 32). W praktyce kwota ta nie ograniczyła połowów łososia w ostatnich kilku latach. Złowiono tylko 150 092 łososi (tj. 48,5 %) z określonej na rok 2010 łącznej kwoty połowów tej ryby na Morzu Bałtyckim (309 665). W zależności od kraju odsetek wykorzystania kwoty wahał się między 2,8 a 84,9 %. Łosoś odławiany jest w morzu, ujściach rzek i w rzekach zarówno w połowach przemysłowych jak i rekreacyjnych. Połowy rekreacyjne odpowiadają za 20–30 % całkowitej liczby złowionych łososi w regionie Morza Bałtyckiego i za niemal połowę połowów w wodach przybrzeżnych lub w rzekach. Rekreacyjne połowy łososia nie są uwzględnione w obliczeniach kwoty połowowej.

2.6 Stan głównych północnych rzek bogatych w łososie znaczenie się poprawił w połowie lat 90. w wyniku krajowych ograniczeń czasowych nałożonych przez Szwecję i Finlandię na rybołówstwo przybrzeżne. Od tego czasu produkcja smoltów z tych rzek utrzymuje się na zdecydowanie wyższym poziomie, bliskim ich potencjału produkcyjnego i maksymalnego podtrzymywalnego połowu, ustalonego jako cel w planie wieloletnim. Połowy łososia w Morzu Bałtyckim opierają się w znacznej mierze na produkcji z tych zdrowych północnych rzek bogatych w łososie.

2.7 Pomimo podjętych dotąd środków, w środkowej i południowej części Morza Bałtyckiego produkcja smoltów pochodzących z rzek bogatych w łososie pozostaje niewielka. Wskutek wprowadzonego w 2008 r. zakazu stosowania sieci dryfujących, w głównym basenie Morza Bałtyckiego znacząco osłabła działalność połowowa dotycząca mieszanych stad łososi. Intensywniejsze połowy za pomocą dryfujących sznurów haczykowych oznaczają, że połowy łososia w głównym basenie znów są coraz wyższe.

2.8 Mimo znacznego wzrostu produkcji smoltów zasoby łososia nadającego się do połowów nie wzrosły w tym samym stopniu. Potrzebne są dalsze badania na temat czynników śmiertelności łososia w morzu.

2.9 W opinii dotyczącej uprawnień do połowów na rok 2012 ICES stwierdza, że powszechne są błędy w sprawozdawczości polegające na deklarowaniu połowów troci wędrownej zamiast łososia w rybołówstwie stosującym dryfujące sznury haczykowe na Morzu Bałtyckim.

2.10 ICES wyraziła zaniepokojenie sytuacją dotyczącą bałtyckich zasobów łososia i ich różnorodności genetycznej. Także Komisja Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku (HELCOM) zwróciła uwagę na sytuację stad łososia w Morzu Bałtyckim.

2.11 Połowy łososia mają istotne znaczenie społeczno-gospodarcze dla utrzymujących się z rybołówstwa społeczności stref przybrzeżnych. Najnowsze szacunki dotyczące łącznej liczby rybaków odławiających łososia w Morzu Bałtyckim pochodzą z roku 2007, kiedy Komisja Europejska oszacowała łączną liczbę zawodowych rybaków odławiających łososia na ok. 400, z czego 340 zajmowało się połowami w strefie przybrzeżnej. W 2010 r. grupa robocza ICES ds. łososia oszacowała łączną liczbę statków do połowu łososia na otwartym morzu na 141, co jest znacznie większą liczbą niż szacunki z 2007 r. Łosoś jest źródłem zatrudnienia nie tylko w rybołówstwie przemysłowym, lecz również dla co najmniej tej samej liczby osób w turystyce połowowej. Szacuje się, że wpływ przemysłowych i rekreacyjnych połowów łososia w Zatoce Botnickiej na zatrudnienie jest równie znaczący. Wiele osób zatrudnionych jest pośrednio w związku z połowami łososia, w przetwórstwie ryb i sprzedaży, a także w branży sprzętu rybackiego. Produkcja smoltów w celu utrzymania połowów łososia i zasobów łososia stanowi również ważne lokalne źródło zatrudnienia.

3. Wniosek Komisji

3.1 W dniu 12 sierpnia 2011 r. Komisja Europejska przedstawiła wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego plan wieloletni dotyczący bałtyckich zasobów łososia oraz połowów eksploatujących te zasoby (COM(2011) 470 wersja ostateczna).

3.2 Plan zarządzania bałtyckimi zasobami łososia miałyby zastosowanie do połowów przemysłowych na Morzu Bałtyckim i w rzekach, które wpływają do tego morza. Dotyczyłyby również przedsiębiorstw oferujących rejsy połowowe z przewodnikiem oraz usługi w zakresie połowów rekreacyjnych na Morzu Bałtyckim. Ponadto we wniosku przewidziano – z zastrzeżeniem, że zostaną spełnione pewne warunki – możliwość uregulowania rybactwa rzeczno-jeziernego przepisami UE i uwzględniono kwestię wypuszczania łososia.

3.3 Głównym celem wniosku jest zapewnienie zrównoważonej eksploatacji bałtyckich zasobów łososia, zgodnie z zasadą maksymalnego podtrzymywalnego połowu, oraz zachowanie spójności i różnorodności genetycznej tych zasobów.

3.4 Określono w nim obliczany dla każdej rzeki poziom docelowy bałtyckich dzikich stad łososia, wynoszący 75 % potencjalnej produktywności pod względem smoltów w każdej rzece. W zależności od obecnego stanu danej rzeki bogatej w łososie, poziom docelowy powinien zostać osiągnięty w ciągu 5–10 lat od wejścia w życie omawianego rozporządzenia.

3.5 W odniesieniu do dzikich stad łososia proponuje się, by obowiązkowo określano poziomy TAC dla każdej rzeki. Za ich ustalenie odpowiadałyby państwa członkowskie. Opierając się na danych naukowych, miałyby one określać najwyższy dopuszczalny wskaźnik śmiertelności połowowej i odpowiedni poziom TAC dla danej rzeki.

3.6 Co trzy lata Komisja UE oceniałaby wyżej wymienione działania państw członkowskich oraz to, czy są one odpowiednio do osiągnięcia celów. Gdyby państwa członkowskie nie opublikowały danych lub ich środki działania nie odpowiadały celom, Komisja mogłaby zmienić wskaźniki śmiertelności połowowej ustalone dla rzek bogatych w łososie dla danego państwa członkowskiego i/lub poziom TAC bądź też zakazać połowów łososia we wszystkich tych rzekach.

3.7 Proponuje się jednolity wskaźnik śmiertelności połowowej dla wszystkich bałtyckich stad łososia na poziomie 0,1. Taki wskaźnik śmiertelności połowowej oznaczałby, że rocznie można by łowić około 10 % łososi przeznaczonych do połowu. Regulacje określające roczny poziom TAC powinny być tak pomyślane, aby gwarantowały, że nie zostanie przekroczony maksymalny poziom śmiertelności połowowej wynoszący 0,1. Komisja może zmienić wskaźniki śmiertelności połowowej dla obszarów morskich, gdyby okoliczności zmieniły się do tego stopnia, że narażałyby na szwank osiągnięcie celów.

3.8 Łosoś poławiany ze statków usługowych byłby traktowany jako część wykorzystania przez państwa członkowskie ich krajowej kwoty na połowy tej ryby.

3.9 Państwa członkowskie miałyby obowiązek ustanawiania specyficznych dla danej rzeki technicznych regulacji połowowych dotyczących tych słabych stad dzikiego łososia, które nie osiągnęły docelowego poziomu 50 % potencjalnej produktywności pod względem smoltów w poszczególnych rzekach bogatych w łososie. Na opracowanie tych przepisów państwa członkowskie miałyby dwa lata od wejścia w życie rozporządzenia. Dane państwo członkowskie mogłoby samo określić i przyjąć te przepisy techniczne w zakresie połowów (np. ograniczenia dotyczące narzędzi połowowych czy zakaz połowów w pewnych okresach lub na określonych obszarach).

3.10 Co trzy lata Komisja oceniałaby te określone przez państwa członkowskie przepisy techniczne dotyczące połowów. Jeżeli dane państwo członkowskie nie wprowadzi lub nie opublikuje odpowiednich środków w ustalonym terminie lub też jeśli środki te będą nieadekwatne do celów dotyczących rzek bogatych w łososie, Komisja może określić przepisy techniczne dotyczące połowów w odniesieniu do poszczególnych rzek bogatych w łososie.

3.11 Wypuszczanie łososi byłoby ograniczone do zarybiania i bezpośredniego zarybiania. „Zarybianie” oznacza wypuszczanie stad do rzek bogatych w łososie, zaś „bezpośrednie zarybianie” – wypuszczanie ich do rzek potencjalnie bogatych w łososie w celu stworzenia samodzielnych dzikich populacji łososia.

3.12 W kwestii wypuszczania łososia proponuje się siedmioletni okres przejściowy. Po upływie tego terminu dozwolone byłyby tylko wyżej wymienione rodzaje wypuszczania łososia.

3.13 We wniosku określono nowe przepisy dotyczące monitorowania, które będą uzupełniać te już obowiązujące. Nowe obowiązki w zakresie monitorowania dotyczą statków dokonujących przemysłowych połowów łososia, niezależnie od długości statku, oraz statków odbywających rejsy w celach połowu rekreacyjnego.

3.14 Połowy będą poddawane inspekcji przy wyładunku. Takie inspekcje wyładunków powinny dotyczyć co najmniej 10 % wszystkich wyładowywanych połowów.

3.15 Komisja proponuje, by w razie konieczności powierzono jej na czas nieokreślony uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych w odniesieniu do regulacji połowów łososia zarówno na obszarach morskich, jak i rzecznych.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny z zadowoleniem przyjmuje i popiera cele wieloletniego planu. Założenie planu polegające na tym, by w ciągu maksymalnie 10 lat osiągnąć produktywność na poziomie co najmniej 75 % potencjalnej produkcji smoltów w środowisku naturalnym, jest niezwykle ambitne. Według szacunków ICES, cel ten jest realizowany w głównych północnych rzekach bogatych w łososie wpływających do Morza Bałtyckiego, jednak w przypadku słabych południowych stad łososia proponowany harmonogram jest nierealistyczny, pomimo znacznych ograniczeń połowów.

4.2 Rozporządzenie obejmuje połowy przemysłowe oraz statki usługowe. Udział tych ostatnich w całkowitym połowie łososia jest niewielki. Niemniej łącznie dokonywane w wodach przybrzeżnych i rzekach połowy łososia w ramach rybołówstwa rekreacyjnego niewchodzące w zakres rozporządzenia są porównywalne z połowami przemysłowymi na obszarze o podobnej wielkości. EKES stwierdza, że określenie TAC wyłącznie w odniesieniu do połowów przemysłowych na obszarach rzecznych nie jest rozsądne, ponieważ niemal wszystkie połowy rzeczne mają charakter rekreacyjny. Jest zdania, że ograniczenia połowowe muszą obejmować cały cykl życia łososia i wszystkie formy połowów. To zainteresowane państwo członkowskie powinno ponosić główną część odpowiedzialności za regulowanie połowów przemysłowych i rekreacyjnych na jego wodach śródlądowych.

4.3 W planach zarządzania stadami i ich odbudowy, które już przyjęto w odniesieniu do zasobów ryb w UE, najważniejszym wskaźnikiem umożliwiającym osiągnięcie zrównoważonej eksploatacji poszczególnych stad jest wskaźnik śmiertelności połowowej ustalany w odniesieniu do danego stada ryb. W Morzu Bałtyckim poławiane są bardzo rozmaite stada łososia, których sytuacja biologiczna jest bardzo różna. W rozporządzeniu i w uzasadnieniu do niego nie wyjaśnia się, dlaczego we wniosku określono jeden i ten sam wskaźnik śmiertelności połowowej dla wszystkich bałtyckich stad łososia na obszarze morskim ani w jaki sposób go obliczono.

4.4 Wielkość północnych stad łososia bałtyckiego jest już bardzo bliska celów dotyczących maksymalnego podtrzymywalnego połowu. Obniżenie kwot na połowy łososia w głównym basenie Morza Bałtyckiego i Zatoce Botnickiej do poziomu, na którym śmiertelność połowowa południowych stad łososia również byłaby na poziomie maksymalnego podtrzymywalnego połowu, spowodowałoby niepotrzebne ograniczenia połowów północnych stad łososia. W przyszłości należałoby więc opierać regulację połowów łososia w morzu nie na całkowitym dopuszczalnym połowie dla pewnej liczby stad, lecz na technicznych zasadach rządzących okresami połowowymi i sprzętem, które mogłyby być szczególnie nastawione na ochronę słabszych stad łososia. Jeśli regulacja połowów łososia w dalszym ciągu będzie opierać się na corocznym ustalaniu całkowitego dopuszczalnego połowu, stopniowe obniżanie śmiertelności połowowej do docelowego poziomu, przyjętego w planach gospodarowania innymi zasobami rybnymi, powinno również dotyczyć kwot na połowy łososia w morzu. Z punktu widzenia sektora rybołówstwa nagła i radykalna zmiana uregulowań, dokonana bez rzeczywistej konieczności, jest bardzo problematyczna.

4.5 W obszarze głównego basenu Morza Bałtyckiego połowy łososia to wyłącznie tzw. połowy mieszane, obejmujące różne stada łososi. Im bliżej rzeki bogatej w łososie połów ma miejsce, tym lepiej może być ukierunkowany na stada łososi z tej rzeki. Przepisy i monitorowanie dotyczące połowów za pomocą dryfujących sznurów haczykowych w głównym basenie Morza Bałtyckiego będą miały w przyszłości zasadnicze znaczenie, jeśli chodzi o odbudowę słabych stad łososia na południu. Wykazano, że jesienią liczba niewymiarowych łososi złowionych w połowach dokonywanych za pomocą dryfujących sznurów haczykowych jest wyższa niż w przypadku innych form połowów; można by zatem wykorzystać ograniczenia czasowe dotyczące połowów wędami, aby zmniejszyć liczbę ryb, które są odrzucane. Należy jednak podkreślić, że południowe stada łososia bałtyckiego nie odbudowały się, mimo znacznego zmniejszenia połowów w głównym basenie. Oznacza to, że do odbudowy słabych stad łososia potrzebne są nie tylko ograniczenia połowu na morzu, lecz również rygorystyczne ograniczenia połowów w ujściach rzek i w rzekach, a także środki na rzecz odbudowy tarlisk łososia, by zapewnić warunki do naturalnej reprodukcji.

4.6 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wyraża zaniepokojenie szacunkami dotyczącymi błędów w sprawozdawczości dotyczącej połowów łososia, wzywa do dalszego wyjaśnienia tej sprawy i uważa, że należy odpowiednio i skutecznie monitorować połowy tego gatunku. Wniosek Komisji prowadziłyby do trwałego zwiększenia obowiązków sektora publicznego w zakresie monitorowania, a tym samym do wzrostu kosztów. Koszty wiązałyby się w szczególności ze zmianami w zakresie systemów IT oraz z ich utrzymaniem, ale wynikałyby też z konieczności rozbudowy zasobów ludzkich i innych z myślą o badaniu i monitorowaniu zgodności z przepisami.

EKES wzywa do zwiększenia środków na monitorowanie w jak największym stopniu i do skoncentrowania dostępnych środków na monitorowaniu połowów łososia do momentu, kiedy zatwierdzony zostanie wieloletni plan dotyczący łososia i stwierdzi się, że problemy w sprawozdawczości zostały rozwiązane. Odnośnie do zasad monitorowania połowów łososia zdaniem EKES-u priorytetem jest efektywne wdrożenie we wszystkich państwach członkowskich istniejących uregulowań dotyczących monitorowania, nad którymi intensywnie pracowano w ostatnich latach. Komisja Europejska powinna sprawdzać realizację krajowych planów monitorowania, wykonywując sprawozdania przedkładane przez państwa członkowskie.

4.7 Wypuszczanie łososi następuje w formie zarybiania i bezpośredniego zarybiania bądź też nakazanego decyzją sądu zarybiania w celu uzupełnienia stada w przypadku, gdy budowa elektrowni wodnej spowoduje utratę połowów. Na mocy wniosku, siedem lat po wejściu w życie rozporządzenia zostałyby zakazane wszelkie formy wypuszczania łososi z wyjątkiem zarybiania oraz bezpośredniego zarybiania rzek potencjalnie bogatych w łososie. Siedmioletni termin zastąpienia zarybiania w celu uzupełnienia stada innymi przepisami jest po prostu zbyt krótki, ponieważ jest prawdopodobne, że cały ten okres wypełniłoby planowanie i wdrażanie alternatywnych przepisów oraz proces przejściowy, który objąłby skrupulatne wysłuchanie zainteresowanych podmiotów na wszystkich trzech poziomach.

4.8 Zakaz zarybiania w celu uzupełnienia stad uzasadnia się faktem, jakoby zagrażało ono różnorodności genetycznej zasobów łososia. Brak jednak dowodów naukowych na poparcie tej tezy. Połowy z zarybiania dokonywanego celem uzupełnienia stad mają niekwestionowane znaczenie w połowach przybrzeżnych i w ujściach rzek na obszarach zarybiania łososiem, a także są źródłem zatrudnienia dla kilkudziesięciu osób w skali roku w działających na wybrzeżach przedsiębiorstwach zajmujących się akwakulturą. Dlatego też nie należy zakazywać zarybiania w celu uzupełnienia stad bez solidnych naukowych dowodów na szkodliwość tej działalności. EKES uważa ponadto, że należy monitorować jakość smoltów przeznaczonych do wypuszczenia oraz przycinać płetwy tłuszczowe wszystkim wypuszczanym smoltom, tak aby przy połowach można było odróżnić łososia pochodzącego z naturalnej reprodukcji od łososia wypuszczonego do rzeki. Można zmniejszyć zagrożenie dla różnorodności genetycznej związane z zarybianiem przez wykorzystywanie do rozrodu w hodowli smoltów tam, gdzie to możliwe, osobników odławianych co roku w środowisku naturalnym, które przeszły dobór naturalny, zamiast stad łososi, które trzeba zachowywać.

4.9 Sytuacja w Zatoce Fińskiej dobrze ilustruje istotne znaczenie zarybiania łososiem. Gdyby było ono zakazane np. w zabudowanym ujściu rzeki Kymi, w praktyce oznaczałoby to koniec połowów łososia w Zatoce Fińskiej i schyłek znacznego sektora połowów rekreacyjnych, które odbywają się poniżej elektrowni wodnej na tej rzece. Te połowy mają istotne znaczenie dla turystyki połowowej, a taka sama sytuacja występuje w wielu rzekach regionu Morza Bałtyckiego.

4.10 Przez obniżenie kwot połowowych wnioski będące miały na przykład znaczne skutki gospodarcze dla rybaków zawodowych, a także dla sektorów uzależnionych od produkcji pierwotnej, takich jak przetwórstwo i sprzedaż ryb oraz produkcja sprzętu rybackiego. Długie szlaki migracyjne łososia, różne metody połowowe i różne potrzeby regulacyjne na

poszczególnych etapach migracji oznaczają, że występują różnice w skutkach gospodarczych w ramach danego państwa członkowskiego i pomiędzy nimi. Ze względu na krótki sezon połowowy większość rybaków odławia również inne gatunki ryb. Jednak pod względem ekonomicznym łosoś jest najważniejszym gatunkiem dla większości z nich i nawet małe zmiany w przepisach mogą doprowadzić do znacznych przesunięć, jeśli chodzi o stabilność sektora rybołówstwa. Z perspektywy rybaków, którzy być może musieliby porzucić swój zawód, wniosek doprowadziłby do ograniczenia dostaw łososi i innych łowiomych wraz z nim ryb – dla konsumentów, dla przemysłu przetwórczego i na sprzedaż, a tym samym zwiększyłyby się uzależnienie od ryb produkowanych poza UE. Także branża turystyki połowowej na obszarach rzecznych mogłaby ponieść straty finansowe ze względu na bardziej rygorystyczne uregulowania połowów rzecznych i konieczność zgodności z całkowitym dopuszczalnym połowem w przypadku tego typu połowów. Na dłuższą metę wniosek mógłby jednak przyczynić się do wzrostu zatrudnienia w turystyce połowowej w rzekach, dzięki odbudowie stad łososi.

4.11 Omawiany wniosek ma ponadto skutki finansowe dla branży akwakultury. Przedsiębiorstwa zajmujące się akwakulturą

produkujące smolty do wykorzystania w bezpośrednim zarybianiu w celu odbudowy stada zatrudniają dziesiątki osób na terenach o niewielu możliwościach innego zatrudnienia. Jeśli przedsiębiorstwa zajmujące się akwakulturą miałyby zaprzestać działalności, ponieważ zaprzestanie się bezpośredniego zarybiania w celu odbudowy stad, pogorszy się sytuacja w zatrudnieniu na tych terenach. Zamknięcie działalności oznaczałoby również utratę długoletnich doświadczeń i wiedzy fachowej związanej z akwakulturą.

4.12 Negatywny wpływ proponowanego rozporządzenia na zatrudnienie należy też uwzględnić we wdrażaniu obowiązujących zasad dotyczących unijnych funduszy strukturalnych i podczas reformowania Wspólnej Polityki Rybołówstwa. Możliwości pomocy obejmowałyby na przykład pomoc na zaprzestanie działalności połowowej lub na inwestycje i szkolenia związane ze zmianą rodzaju działalności połowowej. EKES uważa jednak, że taka pomoc powinna być jedynie środkiem uzupełniającym. Priorytetem jest wzięcie pod uwagę miejsc pracy związanych z połowami łososi i w branżach pokrewnych na etapie planowania praktycznych środków, tak aby zminimalizować negatywny wpływ na zatrudnienie.

Bruksela, 18 stycznia 2012 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON
